

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cautela Confessarii Pro Foro Sacramentali Occasione
Decretorum S. M. Alex. VII. Innoc. XI. Et Alexandri VIII. ...**

Matthaeucci, Augustín

Francofurti Ad Moenum, 1711

Cap. XIII. Occisio ad defensionem vitæ, & honoris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40684

ea, quibus annexa est jurisdictio spiritualis, quoad forum externum, & contentiosum; & ea habentes, possunt excommunicare, causas Ecclesiasticas tractare, ac cetera praestare, quae ad correctionem morum spectant; cujus naturae sunt Decanatus, Archidiaconatus, &c. primi vero, illa, quae habent potestatem ligandi, & solvendi in foro poenitentiali, & certum locum, cujus populo, per habentes haec beneficia, debent administrari Sacramenta, & populus tenetur ea ab eis recipere; hujusmodi sunt Parochi, Plebani, & ceteri animarum Rectores, Piassec, prax, *Epis. par. 2. cap. 5. art. 5. n. 12. & 13. Fagnan. in 1. ad c. cum in cunctis n. 5. & seq. de elect.* Decretum Alex. comprehendit tamen habentes beneficia curata, seu curam animarum in sensu rigoroso, quam in improprio; nam absolute, & sine ulla restrictione loquitur; & ideo, nisi approbatus ab Episcopis, potest quis eorum valide confiteri.

3. *Quaritur, an Episcopus extra suam Diocesim possit in Confessorem eligere Sacerdotem simplicem, non approbatum ab Episcopo loci?*

Resp. Negative, *Fagnan. in 5. decret. ad cap. ne pro dilatione n. 13. & seq. de poenit. & remis. & n. 62. refert S. C. Conc. declarasse privilegium eligendi Confessorem, quod competit Episcopis in vim illius decretalis, non esse sublatum à Concilio, sed nihilominus, eo non obstante, non posse sibi in Confessorem eligere Sacerdotem sibi non subditum, nisi, aut Parochiale beneficium habeat, aut à suo Ordinario approbatus fuerit ad Confessiones audiendas, ad praescriptum dicti cap. 15. ses. 23. & idem tradit, audita relatione Congre-*

gationis, fuisse declaratum à Greg. XIII. h. re ille. Quod extendit, etiam ad Em. Cardinales; & supra n. 53. dixit, habentem privilegium eligendi Confessorem, teneri eum eligere, qui ab Ordinario loci habet executionem, qualis est Curatus, seu ab eodem Ordinario approbatus; quicumque enim alius in praedicto c. 15. Concilii inhabilitatur, & in contrarium privilegia, ac consuetudines, etiam immemorabiles, revocantur.

Et si quaeratur, quid eis pro privilegio alleg. cap. ne pro dilatione, eis datum de eligendo Confessario, non possint eligere, nisi approbatum ab Ordinario loci?

Resp. Idem *Fagnan. n. 25. ait, multum prodesse, & legem operari, quod Episcopus Sacerdotem, sic electum, poterit secum ducere, & sic confiteri ubique locorum, etiam extra Diocesim Episcopi approbantis; quod circumscripto privilegio, non liceret. Plura addit videnda, quae referre ad nostram praxim non conducunt.*

CAPUT XIII.

Prax. XVII. XVIII. & XIX. ab Alex. VII. Sc.

Occisio ad defensionem vitae, & honoris.

1. **P**ROP. 17. *Est licitum Religioso, vel Clerico, calumniatorem gravia crimina de se, vel de sua Religione spargere minantem, occidere, quando alius modus defendendi non suppetit, uti suppetere non videtur, si calumniator sit paratus, vel ipsi Religioso, vel ejus Religioni publice, & coram gravissimis viris praedicta impingere, nisi occidatur.*

PROP.

PROP. 18. *Licet interficere falsum accusatorem, falsos testes, ac etiam fudicem, à quo iniqua certo imminet sententia, si alia via non potest innocens damnum evitare.*

PROP. 19. *Non peccat maritus occidens propria auctoritate uxorem in adulterio deprehensam.*

Occasione quarum propositionum sequentes casus, & plura homicidio communia, in quinto præcepto decalogi, non occides, prohibita, pro praxi resolvuntur.

2. *Quæritur, quid prohibeatur in quinto præcepto non occides?*

Resp. Omnis iniusta sui, & proximi occisio, mutilatio, & alia quævis violenta sanguinis effusio, & injuriosa læsio in salute corporali: vindicta que appetitus, ac animus nocendi in bonis corporis.

3. *Quæritur, quotuplex sit homicidium?*

Resp. Duplex, voluntarium, & casuale; voluntarium item duplex: unum directè in se volitum, & plenè voluntarium, quod est actio violenta ex proposito assumpta ad se, vel alterum vita privandum; alterum voluntarium, indirectè, & volitum in causa, ut, cum quis aliquid operatur, ex quo facillè poterat, & debebat prævidere homicidium secuturum, quamquam homicidium directè non intendit; ut, si quis, se loquetum explodat in loco, in quo frequenter homines transeunt; vel feminam prægnantem percutiat, ex quo deinde mors foetus animati sequitur.

Homicidium verò casuale est, quod nec directè, nec indirectè est volitum, aut, quod nec dolo, nec culpa commissum est, sed mero casu accidit.

4. *Quæritur, an quis licetè possit se ipsum occidere, vel mutilare?*

Resp. Negativè; nã vel, qui vult se occidere est innocens, vel nocens: si innocens, nullo casu ex proposito sibi licet, prohibente Deo Exodi 23. *Infontem, ac iustum non interficies*: si verò nocens, per sententiam Judicis debet ad mortem damnari: nullus enim est suæ vitæ, & membrorum Dominus, sed solus Deus, qui vitæ, & mortis habet potestatem, *Sapient. 16.*

5. *Sed quæritur, an infirmus teneatur sumere medicinam à medico paratam?*

Resp. Affirmativè, si iudicio medici salus speretur, & aliàs mors sequeretur; quemadmodum cum est sanus ad cibum sumendum obstringitur: verum non tenetur ad quærendos cibos meliores, & medicinas pretiosiores, cum non teneatur ad conservandam sibi vitam omni modo possibili. De la Cruz.

6. *Quæritur, an liceat desiderare sibi mortem?*

Resp. Affirmativè ob bonum finem, desiderio, scilicet, essendi cum Christo, sicut Paulus; & ad vitandam Dei offensam; sed non ad fugiendas hujus vitæ ærumnas, quia majus malum mortis assummeretur ad vitandum minus ærumnarum contra regulam rationis.

7. *Quæritur, an peccet, qui se castrat, vel id fieri à parentibus permittit ad procurandam, vel conservandam vocis suavitatem?*

Resp. Affirmativè, & quidem mortaliter, quia non est Dominus suorum membrorum, & periculo mortis exponitur, cum Poncio *disp. 42. q. 4. nu. 19.* licet Quilici *q. 15. art. 5. nu. 3.* eos cum Tambur. excuset, ob decorem Ecclesiarum, & Chirurgorum peritiam, qui tutò id faciunt sine periculo mortis.

8. Sed quid si quis se castrat, & castrationem procuret ad facilius carnis tentationes vincendas, & servandam castitatem?

Resp. Item mortaliter peccat, cum id medium necessarium non sit ad tentationes superandas, & castitatem servandam, quia utrumque praestari potest, jejniis, aliisque piis operibus; ac oratione à Deo postulari, ut uberiora divinae gratiae auxilia ad id exequendum conferat: nam non ferro, sed Religione quarendam est castitas, per Glos. ad cap. significavit de corp. viiiat. in verb. obsequium.

9. Quæritur, an licite quis possit ad defensionem propriae vitae iniustum aggressorem occidere?

Resp. Affirmative, sic communiter DD. ratio est, quia id nec lege divina, aut humana prohibetur; quinimò jura, & leges permittunt, vim vi repellere licitum esse, Cap. si verò il primo de sent. excom. aliàs multam perturbaretur Respublica, & nemo posset esse à facinorosis hominibus tutus, qui facile aggredierentur quoscumque, si non timerent interfici, aut putarent aggressos non se opposituros, propter metum peccandi.

10. Sed quæritur, super quo sic se defendens debeat à Confessario interrogari, ut videat, an licite, & sine peccato occiderit?

Resp. An ex incontinenti in sui defensionem processerit cum moderamine inculpatae tutelæ. Moderamen in hoc consistit, quod major vis non adhibeatur, quam sit necessaria, aut nulla, si alio modo se defendere quis possit; propterea potens se defendere minis, aut verbis, non verberet: si verberibus, non mutilet: si mutilatione non occidat: & si fuga, fu-

Matthæucci Cantela Confess.

gere tenetur: & si illum excessisse reperias, mortaliter peccasse concludas. Sic occidens per se solum intendere debet se defendere, quod jure naturæ omnibus conceditur, quod si deinde mors aggressoris sequatur, est per accidens.

11. Sed quid, si invasus esset vir nobilis, & fuga posset impetum aggressoris declinare, an teneatur fugere?

Resp. Plures negant, eum ad fugam teneri, ex quo hujus conditionis viris sit fuga ignominiosa; verum, nec Nobiles à peccato excusantur, quia in his, quæ concernunt salutem animæ, Nobiles à plebeis non differunt; & nullus prudens id vitium nobilem dedecere judicabit.

12. Sed potest ne aggressor preveniri, quando quis, aliud refugium ad suam vitam salvandam non habet, & actualis aggressio videtur moraliter praesens?

Resp. Casus est metaphisicus, inverisimile enim est, quod in praxi alia spes refugii non adsit; qui est tantæ potentia, ut preveniendo possit mortem afferre, cui non poterit, etiam sibi cavere, recurriendo vel ad justitiæ Ministros, aut Amicorum officia; qualis inter homines abusus foret, si hæc concederetur licentia?

13. Sed quid, si invadens esset in statu peccati, & si interficeretur, perderet vitam aeternam?

Resp. Si ob malum statum invasoris, licite quis non posset iniustum aggressorem, se cum moderamine defendendo, occidere, numquam id liceret, nam semper ob ipsam injustam invasionem est in malo status; & ideo damnum illud non aggresso est imputandum, qui solum se defendit, sed invasori, cui ipse idem sua malitia, & sine necessitate se exponit, & posset

(M)

posset

posset illud vitare non aggrediendo, vel desistendo.

14. Quæritur, an liceat innocentem occidere.

Resp. Negativè, loquendo directè, per se, & ex intentione eum occidendi; nam est intrinsece malum, divina, & naturali lege prohibitum: indirectè verò, & per accidens, quandoque licet, ut in bello justo, quatenus victoria, quæ per se intenditur, aliter haberi non potest, quam per subversionem Civitatis, aut submersionem navis, in qua nocentes cum innocentibus pereunt.

15. Quæritur, an liceat occidere ban- nitum. cuius occidendi facultas cuilibet à Principe publicè concessa est, taxata, etiam occidenti quadam pecunia summa, vulgò taglia?

Resp. Affirmant DD. communiter, ratio est, quia, cum Princeps ob bonum commune Reipublicæ habeat facultatem damnandi ad mortem malefactores, potest alius demandare, ut sententiam exquantur, eosque occidant; verum debent plura concurrere, ut id sine peccato fiat: I. Ut occisio fiat ex zelo iustitiæ, non ex privata vindicta: II. Ne fiat pendente appellatione, eo nimirum tempore, quo reus, appellationem à tali sententia banni interpositam, coram Superiore prosequitur: III. Ne extra territorium profcribentis: IV. Ut banaitus non sit parens, filius, frater, conjux, quos occidere natura abhorret: V. Ut non fiat amore pecuniæ, & mercedis taxata. Sed adhuc cum ipsis restrictionibus sententia non videtur in conscientia practicabilis, loquendo de interfectione proditoria, & per insidias, ob periculum damnationis eorum, qui

sic insidiosè necarentur, nam, id Christianæ pietati repugnat. Boyvin de a. lib. human. cap. 5. q. 2. de 5. præcept. Decalogi, dico 2. Engel. colleg. jur. can. lib. 5. tit. 12. §. 1. num. 6.

16. Quæritur, an liceat marito in conscientia uxorem in adulterio deprehensam, vel adulterum occidere?

Resp. Negativè, & oppositum ab Alex. supra damnatur, ac prohibetur Cap. Inter hic 32. q. 2. ratio est, quia non potest interfici malefactor, nisi juris ordine servato, nec exponi periculo damnationis æternæ; sequeretur autem utrumque, si interficeretur adultera, vel adulter deprehensus in delicto.

17. Dices leges Civiles similes occisiones permittunt?

Resp. Dicas, vel eas esse ab iure canonico correctas, vel, quod in foro externo impunitatem permittunt, propter excessum doloris, & iræ; sed hinc non sequitur esse licitum quantum ad legem canonicam, & conscientiam.

18. Sed quæritur, poteritne adulter licitè contra virum aggredientem se defendere, & cum aliter non possit, eum occidere?

Resp. Affirmativè, Rozarius Theolog. moral. p. 2. cap. 5. sect. 1. num. 11. ratio est, quia, ex quo adulter det operam rei illicitè, ob quam invaditur, non confertur marito jus eum occidendi, nec ipse privatur iure se defendendi contra injuriam aggressorem, eumque cum moderamine enunciato occidendi: nam in ordine ad eam occisionem, consideratur innocens; ex adulterio solum jus acquirit Princeps, ut eum punire valeat, & propterea cuilibet

bet alteri est prohibitum ipsum, privata auctoritate, occidere.

19. *Quæritur, an ad honoris defensionem, possint licite calumniatores occidi?*

Resp. Negativè, nam Alex. id prohibet; ratio est, quia, si injuria facta consistit in hoc, quod quis vocetur hæreticus, ebrius, fur, spurius, &c. occisio calumniatoris non est medium sufficiens ad illam refarciendam: nam, vel calumniatori non creditur, & sic integer est honor: vel creditur, & sic, licet occidatur, honor non acquiritur, quia id evenisse prudentes judicabunt non ex justitia causæ, & innocentia offensis, sed quia fortior, & ad pugnandum aptior.

20. *Quæritur, an liceat occidere falsum testem, & Judicem, à quo sententia iniqua expectatur, cum alia via non possit quis se tueri?*

Resp. Negativè, pro ut in decreto Alex. ratio est; nam, vel, qui damnatum timet ex falsa testis depositione, & injusta sententia Judicis, potest suam innocentiam ostendere, vel non: si potest non deerunt alia media se ab eis liberandi; & sic occisio non reputatur unicum medium ad impediendam damnificationem, adeoque, neque facta cum moderamine inculpatae tutelæ: si non potest, supplicium non evadet, nam occisio est causa, ut quis majori sit dignus cum se exponat periculo mortis, quæ occidentibus statuitur.

Nec valet, quod occultè occiderentur, quia propter hoc ipsum non licet, ne aperiatur via occultis cadibus, ex quibus adeò perturbatur Respublica, & innocentes damnificantur, qui sæpe aliorum scelerum penas luunt, De procu-

ratione abortus dicendum *lib. 2. capit. 20.* & *ibid. capit. 19.* de occisione ad defensionem rerum.

CAPUT XIV.

Prop. XX, & XXI. ab Alex. VII. & c.
Restitutio fructuum beneficiorum.

1. **PROP. 20.** *restitutio à Pio V. Imposita Beneficiariis non recitantibus non debetur in conscientia ante sententiam Judicis, eo quod sit poena.*

PROP. 21. *Habens Capellaniam Collativam, aut quodvis aliud Beneficium Ecclesiasticum, si studio literarum vacet, satisfacit sua obligationi, si officium per alium recitet.*

Agitur hic non de quavis restitutione fructuum, sed de proveniente ex omissione Officii divini in Beneficiariis.

2. *Quæritur, quid veniat appellatione beneficiorum Ecclesiasticorum, & Capellaniae collativæ?*

Resp. Per beneficium Ecclesiasticum intelligitur jus perpetuum ad percipiendos redditus Ecclesiasticos, ratione spiritualis Officii, Ecclesiastica auctoritate institutum, & Persona Ecclesiastica ab Ecclesia collatum; per Capellaniam vero Collativam, beneficium, quod auctoritate Episcopi erigitur, & confertur, habens annexum onus Officii Divini, nec potest conferri, nisi Clericis, & à Persona Ecclesiastica.

3. *Quæritur, ad quid teneantur Beneficiarii, si legitime non impediti non recitent Divinum Officium?*

Resp. Si post sex menses ab obtento beneficio, Officium divinum non dixerint,

(M) 2 ad